

נאומו של ח"כ אורי אבנרי בדיון המדיני הגדול בכנסת

החזית העשלישית

וכאן, בחזית הערבית — אין מאומה. לא היתה שום הכנה; לא היה שום תיכנון. שום דבר — שום מנגנון, שום מופד אחראי, שום תקציב, שום שר אחראי.

אנחנו קוצרים היום את פרי הבאושים של מהדלנו ההיסטורי הזה, לו אחראיות על ממשלות ישראל, מאז קום המדינה ועד היום. ערב המערכה הצבאית הקמנו, כמעט פה אחד, ממשלה של איחוד לאומי לענייני מלחמה. הממשלה הזאת עמדה במבחן המלחמה, והצליחה.

אך הממשלה הזאת, לפי מיטב הכרתי, אינה מתאימה למערכות השלום. אין בה הבנה לעניינים ערביים, והחייכות של היום יוכיח. מבחינה זו היה הוויכוח של היום פרשת-מים. ראינו בו, בפעם הראשונה, את הגישות השונות שבתוך הממשלה.

אם היה משהו משותף לכל המתווכחים בויכוח זה, הרי זה חוסר-הגישה וחוסר-ההבנה לבעייה המהותית של יחסינו עם העולם הערבי, עם המרחב, ובראש וראשונה עם העם הפלסטיני.

ממשלה שיש בה גישה, אשר הוצגה היום עליירי חבר הכנסת בן אליעזר, שהטיף, להקמת רודזיה יהודית — האם היא יכולה להתמודד באמת עם הבעיות הכרוכות בהידברות, ביצירת חיים משותפים עם העם הערבי הפלסטיני?

יוסף פישר (מפא"י): האם אתה היחיד המבין זאת?

אורי אבנרי: חלילה. יש רבים בארץ המבינים זאת, יש כוחות רבים בארץ החותרים לכך — אך לצערי אינם מיוצגים בממשלה הזאת.

„ממשלת ליכוד לאומי לצורכי שלום“

כשם שהיתה דרושה, ערביהמלחמה, ממשלה של ליכוד לאומי לצורכי מלחמה, כן דרושה היום ממשלה של ליכוד לאומי לצורכי שלום. ממשלה שתכלול, לפחות, אנשים שהתמחו בשטח זה, אנשים שיש אליהם אמון מן הצד השני, אנשים שיש להם מחשבה ודיעה והשקפה על הבעיות העומדות לפנינו היום. הממשלה הנוכחית אינה כוללת רבים כאלה.

דוגמה לחוסר-ההתאמה של הממשלה הזאת למצב הנוכחי, ולפתרון הבעיות העומדות לפנינו, אפשר לראות בכך שהיא איננה כוללת אפילו שר ערבי אחד. אם אהיה יותר צנוע, אשאל: מדוע אין היא כוללת אפילו סגן-שר ערבי אחד לענייני דתות?

האם המערכה הערבית, המתנהלת היום נגדנו בכל העולם המוסלמי בדבר כהונתנו לפגוע במקומות הקדושים לאיסלם, לא היתה מאבדת את עוקצה אילו לנו סגן-שר ערבי במשרד הדתות?

האם הסיכסוך שאירע זה עתה עם ראשי העדה המוסלמית בירושלים העתיקה, לא היה נמנע אילו היה לנו סגן-שר ערבי כזה?

שמואל תמיר (המרכז החופשי): גם שר יהודי אחד יכול היה למנוע זאת.

אורי אבנרי: אינני רוצה להיות חריף, אבל אני מסכים לדעתך.

בינתיים יש מצב הרה-סכנות בשטח זה.

אני מזהיר את הבית מפני האפשרות שהמצב הזה יביא, תוך שבועות, ואולי תוך ימים, להידרדרות מסוכנת, הידרדרות שלא תהיה פחות מסוכנת מאשר הפכנה הצבאית, בה עמדנו לפני חודשיים.

אם אנחנו, כבוד היושב-ראש, רוצים בהתעוררות חיובית בגדה, אם אנחנו רוצים שם בעלייתם של כוחות חדשים וחיוביים, אם אנחנו רוצים בהתחלת דינאמיזם-של-שלום, חייבת לבוא קודם כל תוכנית ברורה, מפורטת ומיידית מצד ממשלת ישראל אל תושבי השטחים האלה.

לא סוד הוא מה היא התוכנית שאנחנו מציעים.

אפשר למצות אותה כמשפט אחד: אנו, מדינת ישראל, פונים אליכם, העם הפלסטיני, ומציעים לעזור לכם בהקמת מדינה לאומית משלכם בפלסטין, כתנאי שמדינה זו תהיה קשורה כפררציה כלכלית, במדיניות ומדיניות עם מדינת ישראל.

וכשאנו איננו מדברים אליהם — אחרים כן מדברים. כשאנו איננו מדברים אל תושבי השטחים האלה — יש המדברים אליהם — מקאהיר, מעמאן ומדמשק.

לדבר אל עמים. לא אל ממשלות

ומעבר לארץ-ישראל — המרחב.

נכון, אין כיום אפשרות להידברות עם ממשלות ערביות. אבל יש מקום ויש אפשרות של הידברות בין עמים, ואל עמים. לצורך זה לא דרוש שולחן ירוק.

יש רדיו. צריכה להיות טלביזיה. יכולנו לדבר אל העמים האלה, אילו היה לנו מה לומר לעמים האלה.

בימינו, השלום בין עמים קודם לשלום בין מדינות. וכדי לקרב שלום זה, כדי ליצור אקלים המאפשר בכלל שלום כזה — יש לפנות אל העמים.

גם לשם כך דרושה תוכנית ברורה ומגובשת. לא סיסמה כללית — שאנו מוכנים לדבר על הכל, עם מי שרוצה לדבר איתנו, כלומר: עם הממשלות.

כי אם תוכנית האומרת להמונים מעבר לגבול מה מדינה זו רוצה, מה מדינה זו מציעה; תוכנית המציינת תמונה ברורה ומפורטת של המיבנה הפוליטי בו יכולה, לדעתנו, מדינת ישראל לחיות, לפעול, לשגשג, צד בצד עם התנועה הלאומית הערבית.

שרי-החץ אמר היום: יצאנו מן המיצר אל המרחב. עם כל הכבוד לכושרי-הניסוח של שרי-החץ — ניסוח זה אינו נכון.

יצאנו מן המצוק אל האחיר. משהו תפס אותנו בגרון; גדענו את היד הזאת. זה נכון. אבל נשארנו, כבוד היושב-ראש, מיבצר מנותק, מיבצר במצור. את חומותיו של המיבצר הרחבנו בהרבה — אבל הוא נשאר מיבצר במצור.

המצב החדש, שנוצר עם הרחבת גבולות המיבצר הזה, מוליד סיכויים חדשים, אבל גם סכנות חדשות, שכדאמת לא ידענו בעבר, כשהיה במדינה מיעוט ערבי קטן.

אילו, כבוד היושב-ראש, היינו עורכים ערב המלחמה מישראל בעם ובין מגויסי צה"ל,

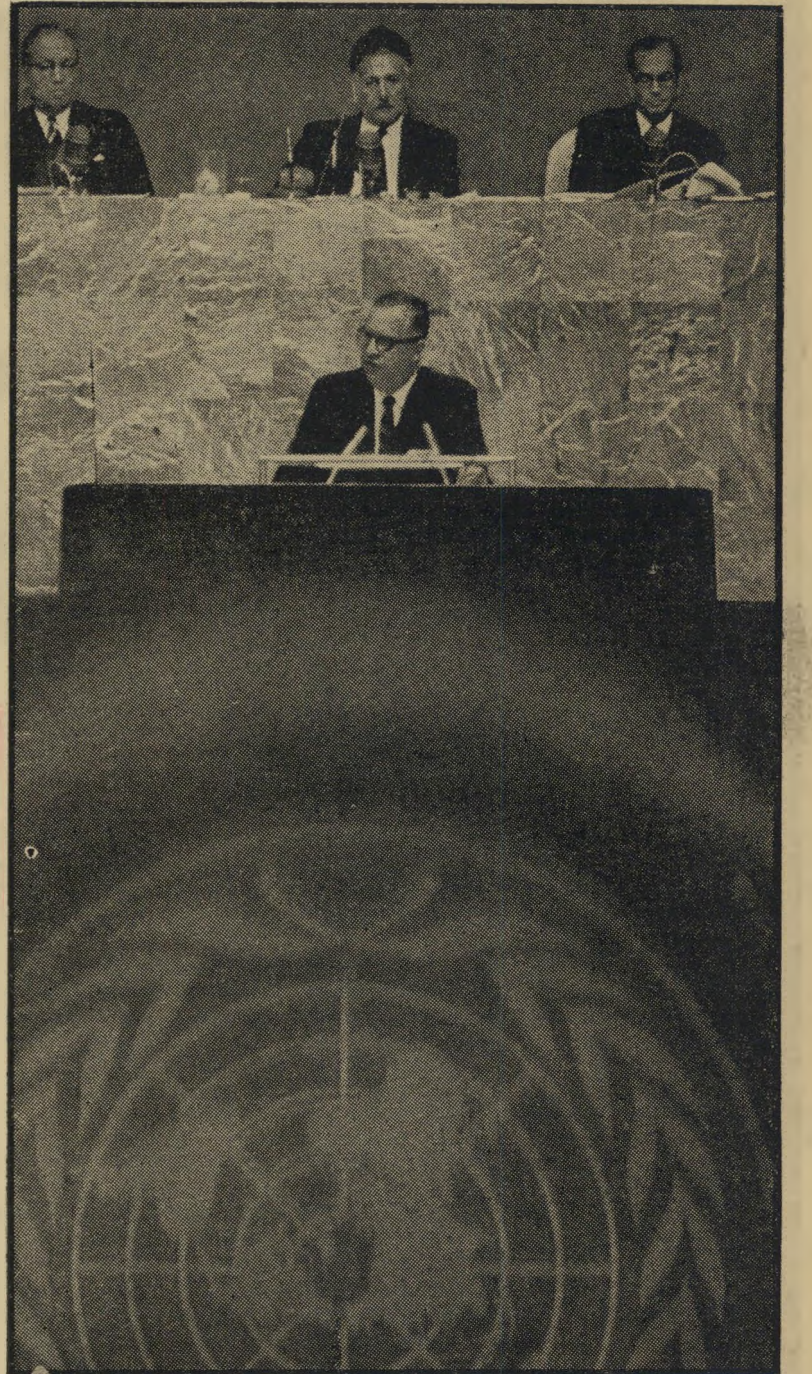
אורי אבנרי: גברתי היושב-ראש, כנסת נכבדה. נחלנו נצחון מכריע בחזית הצבאית, ועל כך כל ההערכה לשרי-הבטחון הקודם, לשרי-הבטחון הנוכחי, ולכל אנשי צה"ל.

נחלנו נצחון גדול בחזית המדינית, ועל כך כל ההערכה לשרי-החץ ולכל עובדי משרדו — הערכה המגיעה לו כפליים, אחרי מסעי-ההסתה הפרוע שהתנהל נגדו ערב המערכה.

מצבנו בחזית הבטחנית מצויין. מקוגייטרה עד קנטרה לא עומד מולנו אויב צבאי הראוי לשמו, ועוד זמן רב לא יעמוד.

המצב בחזית המדינית שפיר. המערכה תימשך, אבל אין חששות כבדים. אולם ברגע זה, כבוד היושב-ראש, אנו עומדים בחזית שלישית, והיא המכרעת בעתיד הקרוב: החזית שבתוך ארץ-ישראל, החזית הערבית.

לא ניווירק, לא וושינגטון, לא פאריס הן היום שדות-המערכה המכריעים, כי אם רמאללה, עזה והעיר העתיקה.

אבא אבן בעת נאומו ההיסטורי בא"ם

וכאן אין שר אחראי, אין תוכנית. אין אפילו הכרה בקיום הבעיה.

שהרי אמר שרי-החץ היום, בנאומו, שיש שלושה גורמים קובעים: מדינות ערב, ישראל והקהילה הבינ-לאומית.

ואני אומר, שיש גורם רביעי, והוא חשוב יותר לפחות משניים מהגורמים הללו: העם הערבי הפלסטיני, המרוכז כיום ברובו הגדול תחת ריבונות דגל ישראל.

נגד „רודזיה יהודית“

בחזית הצבאית קצרנו פרי עבודה ותיכנון של שנים. בחזית המדינית קצרנו, כפי שציינ שרי-החץ בצדק, פרי עבודה ומגעים של שנים.